

*Met u ontzong mij d' aarde en al haar heerlijkheid;
 Met u het laatst genot, dat ik in 't stof nog minde;
 En d' eerste reine vreugd, die me immer weêr verbeidt,
 Zal zijn als ik bij God, Geliefde! u wedervinde.*

Ofschoon Feith een voorstander der staatspartij was geweest, werd hij in de vergadering der Notabelen te Amsterdam gekozen, om mede over de grondwet te stemmen: hij bedankte echter voor deze eer, zoowel als voor 't lidmaatschap in de staten van Overijssel, wegens de zwakheid, die zijne klimmende jaren medebragten.

Hij ontsliep, algemeen geacht en bemind, daags na zijn een en zeventigsten verjaardag.

WILLEM BILDERDIJK.

1756—1831.

WERKEN.

Gedichten: Ondergang der eerste Wareld. —

Het Buitenleven naar Delille. — De Mensch naar Pope. —

De Ziekte der Geleerden. — Romances, enz. enz.

Treurspelen: Floris V. — Willem van Holland. — Kormak. — Cinna.

Proza: Verscheidene werken over Taalkunde,

Vaderlandsche Geschiedenis, enz.

Deze tweede en grootere Vondel, gelijk Mr. J. da Costa zegt, als dichter, taalkenner, rechtsgeleerde en geschiedvorschcr beroemd, zag te Amsterdam het levenslicht.

Reeds op zeer jeugdigen leeftijd, gaf hij blijken van ongemeenen aanleg en een buitengewoon sterk geheugen: zoo maakte hij, volgens zijn eigen getuigenis, versjes toen hij den schoot zijner moeder nog niet was ontgroeid.

Zijn vader, ook eenigzins als dichter bekend, liet hem niet ter schole gaan, maar onderwees hem zelf: eerst in 't lezen en schrijven, en vervolgens in de oude en nieuwe

talen; eene studie, die Bilderdijk zóó goed aanstond, dat hij er in vervolg van tijd twee en twintig magtig werd, en, volgens de nasporingen van Mr. Pan, meer dan twee honderd uitheemsche dichters, geheel of gedeeltelijk, in de voortreffelijkste Nederlandsche verzen heeft overgebracht.

Een ongemak aan den linker voet belette hem genoegzaam kennis te maken met de wereld, en dit had een na-deeligen invloed op de vorming van zijn karakter. Bovendien verbood hem zijn zwak ligchaamsgestel in de krijgsveld te gaan, waartoe hij bijzonder grooten lust gevoelde, en vol van deze teleurstelling verliet hij eerst op vier-entwintigjarigen ouderdom de ouderlijke woning, om te Leyden in de rechten te gaan studeeren.

Ofschoon Bilderdijk zijne studie niet alleen bepaalde bij het gekozen vak, maar bijna alle takken der menschelijke kennis beoefende, werd hij, na een tweejarig verblijf aldaar, Mr. in de rechten, waarna hij zich te 's Gravenhage als advocaat nederzette, en weldra een grooten naam en eene goede praktijk bewam.

Bijzonder gesteld zijnde op eene adellijke afkomst, bezong hij, in zijne Romance *Elius*, den stamvader van zijn geslacht, en later, toen hij in Brunswijk was, vervaardigde hij met het penseel, waarmede hij bij uitstek schoon werkte, een sierlijk geslachtswapen, dat hij zijn broeder zond, voorstellende eene rots te midden eener bruisende zee, met het motto *semper idem* (altijd dezelfde). Opmerkelijk is het dat Bilderdijk, bij de veelomvattende gaven van zijn geest, ook zeer bedreven was in verscheidene handwerken.

Zijne gehechtheid aan 't huis van Oranje, die hij luide verkondigde, was oorzaak, dat hij na 't vertrek van Willem V, eerst uit de provincie, en later uit het vaderland werd gebannen, met verlies van bijna al zijne boeken en geschriften. Bukkende onder rampen en zorgen, en aanhoudend aan ziekte en zwakte lijdende, zwierf de banneling in den vreemde rond, eerst naar Hamburg, toen naar Engeland en later naar Brunswijk — zonder dat het harde lot de krachten van zijn geest kon uitdooven.

In dezen tijd trad hij ten tweeden male in den echt met KATHARINA WILHELMINA SCHWEICKHARDT, die in 's Gravenhage geboren, doch op haar negende jaar met hare ouders naar Engeland was gegaan. Deze uitstekende vrouw beoefende niet alleen de Nederlandsche en Engelsche poëzij, maar, onder de leiding van haar echtgenoot, ook oude en oostersche talen. Onder hare Nederlandsche gedichten munten vooral uit de treurspelen *Elfride* en *Iphigenia*, — het eerste een oorspronkelijk stuk, het laatste naar Racine — hare naïve gedichten voor kinderen; een gedicht op den slag van Waterloo, — waarvoor zij in 1816 door het letterkundig genootschap te Gent met den eersten eereprijs werd bekroond — en nog verscheidene andere gedichten en romances, in de bundels van haar echtgenoot opgenomen.

Na eene ballingschap van tien jaren, kwam Bilderdijk met zijne gade in 't vaderland terug, waar ondertusschen de kunst en wetenschap beschermende Lodewijk tot koning was verheven. Eerst bragt hij eenigen tijd in Gouda door, vertrok van daar naar 's Gravenhage, en ging eindelijk naar Amsterdam, in welke stad hem, door Lodewijks toedoen, het presidentschap bij de tweede klasse van 't Instituut benevens eenig jaargeld wachtte. Nu beleefde Bilderdijk eenige heldere jaren, waarin de *ziekte der Geleerden*, het tweede in de rij zijner meesterstukken, het licht zag, benevens vijf schoone treurspelen en eenige werken over taalkunde.

Het vertrek van koning Lodewijk was voor Bilderdijk van beslissenden invloed. Napoleon, die den grooten man niet wist te waardeeren, ontnam hem zijn jaargeld, en tevens den lust en den moed om het meest verheven en heerlijkste dichtstuk uit onze letterkunde, den *Ondergang der eerste Wared*, waarvan nog geen vijf zangen voltooid waren, te voleinden. De vier eerste zangen van dit heldendicht had Bilderdijk in minder dan acht weken voltooid, en hij was bezig aan den vijfden, toen de tijding, dat zijn koninklijke beschermer afstand van den troon had

moeten doen, hem de pen uit de hand deed vallen.

De drie jaren, die ons land onder Napoleons dwingelandij moest zuchten, waren voor Bilderdijk een bange tijd van druk, ellende en broodsgebrek, die ook nadeelig op zijn geest scheen te werken; maar toen de blijmare van 's lands verlossing klonk, verhief hij zich weder. Nogtans bleef Bilderdijk somber, en de plaats van hoogleeraar te Amsterdam, die hij wel verdiende, en die Koning Willem hem ook had toegedacht, durfde men hem, wegens zijne eenzijdigheid niet opdragen. In 1817 begaf hij zich naar Leyden, waar hij les gaf in geschiedenis, en vele wetenschappelijke werken schreef, doch zich nieuwe vijanden verwekte door de hevigheid, waarmede hij zijne stellingen verdedigde, en die van anderen aanviel. Hij werd hierdoor partijhoofd, en aan diegenen, welke zich met zijne denkbeelden over godsdienst, geschiedenis of taalkunde vereenigden, werd de naam van Bilderdijkianen toegevoegd. Bitter waren 's mans laatste levensdagen; zelfs 't niet karig jaargeld, hem door de regeering toegestaan, was niet in staat ze voor kommer en ontbering te vrijwaren.

Na een tienjarig verblijf in Leyden, ging hij in Haarlem wonen, waar de vijanden, die hij zich had gemaakt, niet nalieten hem op 't hevigst te vervolgen, terwijl hij voortging zich te verweren met al den wrevel van een verbitterd, verguisd gemoed. En toen ook in 1830 zijne voortreffelijke gade door den dood van zijne zijde werd gerukt, was hem 't leven een last; binnen twee jaar volgde hij haar naar die gewesten, waar zijn zwerven en twisten moest eindigen. Hij had den ouderdom van vijf en zeventig jaren bereikt.

Mr. da Costa heeft bij een borstbeeld, na Bilderdijks dood vervaardigd, het volgende grafschrift gemaakt:

*Zijn leven was een strijd; arbeiden al zijn lust;
De tijd van beide werd vervuld. Hij leeft — en rust*